

Tannhelse blir tema også i 2013

Helse- og omsorgskomiteen har ingen konkrete tannhelsesaker på bordet i øyeblikket. Lederen for komiteen har like fullt sine meninger om temaet. Han står klar når sakene kommer.

Før stortingsvalget sist høst var tannhelse absolutt et tema. Flere partier ville ganske mye, sa de, i retning av å trygdefinansiere utgiftene for folk flest, og folket som gikk til valgurnene tenkte kanskje på hva som var blitt sagt om akkurat dette, da de avga sin stemme. Siden har det skjedd lite eller ingenting. Det ble sagt ørlite grann i regjeringserklæringen, Soria Moria II, om en gratis kontroll til dem over 75. Men foreløpig er det ikke kommet fem flate øre over statsbudsjettet, hverken til dette eller noe annet. Den nye tannhelsesloven har man heller ikke sett noe til. Arbeidet er påbegynt så vidt, men mye tyder på at det er lenge til regjeringen kommer med et lovforslag.

– Regn med at tannhelse blir et tema i 2013 også, sier lederen av Helse- og omsorgskomiteen på Stortinget, Bent Høie fra Høyre. Han konstaterer at komiteen ikke har en eneste tannhelsesak på sitt bord i øyeblikket. Samtidig registrerer han at tannhelse så å si ikke er nevnt i samhandlingsreformen, som er en aktuell sak for tiden.

– Jeg etterlyser tannhelse som tema i samhandlingsreformen, faktisk. Og jeg synes det er litt rart at det er utelatt, med tanke på at tannhelse er en vesentlig del av helsetilbudet. Den eneste forklaringen jeg finner er at det ikke er så lenge siden Stortinget tok stilling til tannhelsens plassering rent ansvarsmessig. Jeg tenker på da det ble bestemt at tannhelse skulle forbli i fylkeskommunen. Å ta opp tannhelse i sammenheng med samhandlingsreformen hadde fort lagt føringer for den

Tannhelse står ikke høyt på dagsordenen, forteller Bent Høie (H), leder av Stortingets Helse- og omsorgskomiteé.

motsatte konklusjonen, slik jeg leser reformens filosofi og tankegang. I det bildet passer det ikke at en så viktig del av helsetjenesten er lagt på et annet forvaltningsnivå enn alt annet innenfor helse. Dette må være grunnen til at Bjarne Håkon Hanssen valgte å ikke problematisere tannhelse i meldingen. Jeg antar at han ønsket å slippe å ta den diskusjonen én gang til.

Kommunen riktig forvaltningsnivå

– Jeg mener for øvrig at tannhelsetjenesten burde vært plassert i kommunene den gangen Stortinget tok stilling til dette spørsmålet. At ansvaret for en så vesentlig del av helsetilbudet er plassert et sted som ellers ikke driver med helse er uheldig. I hvert fall på sikt. Med fylkeskommunen som forvaltningsnivå kommer det ikke til å bli rettet nok politisk oppmerksomhet mot dette feltet, og det kommer man til å merke mer etter hvert.

– Riktignok er det mange kommuner som er for små. Det måtte eventuelt ha blitt et interkommunalt samarbeid om oppgavene. Jeg mener, til vi får en annen kommunestruktur. Den ville kommet raskt, hvis jeg fikk bestemme, sier Høie, og legger til at det kommer til å komme en kommunereform snart, selv om det er andre som bestemmer.

– Hvis den sittende regjeringen går i oppløsning i inneværende periode får vi en ren mindretalls Arbeiderparti-regjering, og da blir det kommunereform. Hvis ikke det skjer, kommer kommunereformen etter neste valg. Da er de rødgrønne så slitne av hverandre at det neppe blir satset på en ny slik regjering. Uansett når og hvordan det skjer: Reformen kommer, og med kommunereformen vil tannhelsetjenesten komme over på kommunen, tror jeg.

Møte med Tannlegeforeningen

14. april møter Helse- og omsorgskomiteen Tannlegeforeningen. Det skjer en gang i året omtrent på denne tiden.

– Det er Tannlegeforeningen som setter dagsorden for møtet. Denne gangen møter de en ny komité, med mange nye medlemmer. Vi kommer til å komme innom mange temaer. Nå, som før, er det en spørrelysten komité, forteller lederen som har erfaring fra perioden 2001–2005. Etter det var han i Kommunalkomiteen i fire år, før han kom tilbake som leder av Helse- og omsorgskomiteen etter siste valg.

– Det som helt sikkert vil bli et tema er hva som skjer med betaling og egenandeler, med utgangspunkt i det som er antydnet fra regjeringens partienes side. De lovet mye, og det kom lite. Dessuten er det ingen signaler om at det lille som kom skal følges opp. Det er i hvert fall ikke kommet noe varsel hit til Stortinget om at det kommer noen sak. Og hvis regjeringen skal gjøre noe av det som ble lovet, vil det bli betydelig kostnadskrevende. Signalet ellers er at vi skal holde kostnadene nede i de kommende årene. Min spådom er derfor at det ikke kommer noe fra regjeringen når det gjelder tannhelse i denne perioden.

Fungerer godt

– Min oppfatning er også at tannhelse-tilbudet til befolkningen fungerer godt. Opplegget med skoletannlege til barn og unge, og voksne som betaler selv er riktig etter min mening. I tillegg har befolkningen relativt god tannhelse. Jeg vil med dette som utgangspunkt være redd for å ødelegge noe som fungerer. Derfor blir spørsmålet: Hvor skal vi sette inn ressursene for å komme et steg videre?

– Jeg mener at regjeringen er på feil spor når de snakker om å lage noe allment for hele befolkningen. Jeg synes kombinasjonen av bedre tannhelsetjeneste til de prioriterte gruppene, rusmisbrukere og ikke minst eldre i institusjon, og skjerming mot høye utgifter er veien å gå. Når det gjelder den eldre delen av befolkningen har vi åpenbart

en stor utfordring i og med at andelen og antallet som lever hele livet ut og dør med sine egne tenner i munnen er økende. Her må vi satse. Likeledes må vi hjelpe dem som har stor utgifter på grunn av tannsykdommer og skjerm dem med svak økonomi.

I stedet for å starte der tar regjeringen, uten å gjennomføre noe riktignok, til orde for å smøre tynt utover, slik at det skal bli litt til alle. Den universelle tilnærmingen mener jeg er et blindspor, som dessverre fører til at de målrettede ordningene som jeg ville gått for, blir skjovet ut i tid.

Fasttannlege kan være løsningen i distriktene

– Hvordan synes du problemet med dårlig tannlegedekning ut over landet kan løses mest hensiktsmessig?

– Jeg tenker meg at vi kanskje burde se på en slags fasttannlegeordning, som bare skulle gjelde for de områdene der dekningen er dårlig. Med utgangspunkt i de delene av fastlegeordningen som har fungert.

Vi har noe å lære av den modellen. Samtidig synes jeg ikke vi skal bruke ressurser på å lage en reform som omfatter alle tannleger og hele befolkningen. Det er ingen grunn til at tannleger i Oslo og Stavanger der det er nok pasienter å ta av skal få noe fasttannlegetilskudd. De pengene får ikke samfunnet noe igjen for. Ute på bygda derimot, der det bor få mennesker og ikke nok pasienter til å lønne en tannlege. Der kan vi gi et skikkelig tilskudd per pasient, slik at tannlegen kan leve av å være der. Vi får lære av de erfaringene som er gjort. Det er viktig. Fasttannlegeordningen er vel så vidt prøvet ut allerede. Det er min tanke om dette. I tillegg til at utdanningskapasiteten må opp på et riktig nivå. Utdannes det nok tannleger, vil vi kunne få god dekning. I den sammenheng er jeg glad for at utdanningen i Bergen får et løft nå, med nytt odontologibygget. I tillegg får vi full effekt av Tromsø etter hvert. Lakseeffekten har fungert på alle andre områder, så hvorfor ikke for tannleger. Når det er sagt er jeg

fullt klar over at det ikke bare er i den nordlige landsdelen at vi har problemer med tannlegedekningen.

Dagens ordning er en suksess

Avslutningsvis vil jeg likevel si at tannhelsetjenesten slik den er organisert i dag, som hovedregel er en suksess. Tannleger som opererer som selvstendig næringsdrivende er den beste løsningen for alle parter, etter min mening. Tannlegene må også huske på at offentlige goder, som tilskudd, aldri kommer alene. De kommer sammen med forpliktelser, styring og kontroll. Derfor er det viktig at tannlegene og deres forening tenker igjennom at de ikke bør gå inn på ordninger som ødelegger det som fungerer.

Jeg mener at universelle ordninger som har munnen tilbake til kroppen som slagord, er ødeleggende. Tannlegene må være veldig oppmerksomme på at hvis de vil ha de fordelene som for eksempel legene har, vil de også måtte ta ulempene, i form av regulering og kontroll. Det vil bety at noen andre styrer hverdagen og inntektene i mye større grad enn i dag.

En av årsakene til at vi har god tannhelse i Norge, tror jeg, er at folk vet at de får en sabla regning hvis de ikke tar vare på tennene sine. Hvis folk vet at det er en annen som plukker opp regningen, vil de bli mindre flinke til å passe på selv, tror jeg. Jeg er redd for å frata folket et eget ansvar her. Dette må vi være veldig bevisste på. Samtidig er det ikke sikkert det blir billigere for den enkelte å være med på å betale en stor regning over skatten, enn det er å betale det hver enkelt betaler til tannlegen i dag. I tillegg til selve tannlegeregningen medfører universelle trygdeordninger et stort byråkrati og med det kommer økte utgifter. I sum tror jeg dette vil utgjøre en større regning i året enn det vi betaler i dag, avslutter Bent Høie.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyi